

La síntesi excessiva

24.09.80

Ens hem de convèncer que la nostra llengua és més analítica que no pas sintètica, que per a l'expressió d'idees més o menys complexes cal recórrer a frases ben construïdes, lligades correctament d'acord amb les normes de la sintaxi i no a mots híbrids, a compostos formats per procediments estranys, a formes violentament aglutinades i a combinacions de mots agrupats per mitjà de guionets i de barres inclinades.

La llengua posseeix, certament, procediments de síntesi per a la creació de formes de llenguatge. Podem dir, per exemple, Es camaprim en lloc de Té les cames primes, o bé Un sordmut per Un que no hi sent ni parla. Però aquests procediments tenen uns límits força precisos que cal conèixer i respectar. El fet que existeixin algunes frases o locucions en què apareixen dues formes verbals unides per un guionet, com a corre-cuita, a mata-degolla o fer sucamulla no ens autoritza a unir pel mateix procediment tots aquells verbs que normalment enllacem per mitjà d'una conjunció de coordinació, generalment la copulativa i. ¿Quin guany experimental la llengua en la utilització de frases com «Volem recórrer-conèixer el país», «Vam llegir-correr els originals», «Hem escoltat-soporat l'orador», estranya innovació en què semblen complaure's alguns publicistes? Es freqüent que dues accions, en principi netament diferenciades i distintes, es realitzin simultàniament, d'una manera indestriable, sovint com a conseqüència inevitable l'una de l'altra, talment que totes dues s'identifiquen en una de sola. Però si realment sembla que una simple coordinació, per mitjà d'una copulativa, no indica amb prou força o intensitat aquesta simultaneïtat o aquesta identificació, res no ens priva de reforçar-la per mitjà d'altres recursos, com les frases adverbials: Vam llegir i correr alhora els originals. Notem que, en les expressions a corre-cuita, a mata-degolla, etc., les formes verbals enllaçades hi apareixen com fossilitzades: diem Hi vam anar a corre-cuita, però no «Hem de de córrer-cuitar si no volem perdre el temps».

Els qui es deixen seduir per aquestes innovacions s'haurien d'adonar que no fan sinó crear un llenguatge artificial, allunyat de la llengua parlada, estrany al llenguatge viu i popular, que potser ells mateixos invoquen sovint. L'expressió culta demana, certament, concisió i exactitud, cerca els mots de significat més precis i ben definit, però no defuig pas les perífrasis ni les formulacions analítiques pròpies i característiques de la mateixa llengua amb les quals aconseguim de comunicar les idees amb l'exactitud i la precisió desitjades.

Albert Jané